

1 Ar galima teismo procesą pradėti internetu?

Taip, teismo procesą galima inicijuoti naudojantis e. bylų tvarkymo informacine sistema „e-File“ (toliau – *e-File sistema*).

Sistema prieinama šiuo adresu: <https://www.e-toimik.ee/>.

Vaizdo įrašą apie tai, kaip naudotis *e-File sistema*, galite rasti čia: https://www.youtube.com/watch?v=Qu9azQs_Ctc&t=3s%20..

2 Jeigu taip, kokių rūšių bylose ieškinį galima pareikšti internetu? Ar yra bylų, kuriose ieškinį galima pareikšti tik internetu?

e-File sistema gali naudojama civilinio ir administracinio proceso šalių ir vykstant baudžiamajam ir baudžiamųjų nusižengimų procesui. Vykstant civiliniam ir administraciniam teismo procesui, sistemoje galima inicijuoti procesą ir pateikti dokumentus bei apeliacinius skundus. Vykstant baudžiamajam ir baudžiamųjų nusižengimų procesui, galima pateikti tam tikrą kiekį dokumentų, susijusių su pradėtu teismo procesu.

Prašymai skubos tvarka išduoti skolos arba išlaikymo mokėjimo įsakymus gali būti pateikiami tik internetu.

3 Ar ši paslauga visuomet prieinama (t. y. visą parą, 7 dienas per savaitę), ar ją galima pasinaudoti tik konkrečiomis valandomis? Jeigu taip, kokiomis valandomis?

Taip, šia priemone galima naudotis bet kuriuo metu.

4 Ar ieškinio turinys turėtų būti pateikiamas tam tikru formatu?

Kad teisme būtų pradėta byla, turėsite nurodyti informaciją, tam naudodami pateiktas formas ir jose užpildydami teksto ir duomenų laukus. Jos skiriasi pagal proceso ir peticijos rūšį, tačiau visos yra panašaus formato: turėsite pateikti bendrą informaciją apie bylą, informaciją apie proceso šalis, visus prie peticijos pridedamus dokumentus ir visą informaciją, susijusią su valstybinės rinkliavos sumokėjimu.

Prašymo skubos tvarka išduoti mokėjimo įsakymą forma yra išsamesnė ir visas prašymas turėtų būti įvestas kaip metaduomenys.

5 Kaip užtikrinama duomenų perdavimo ir laikymo apsauga?

Kad sistema atpažintų prisijungiantį asmenį, asmuo turi prisijungti prie *e-File* sistemos naudodamasis savo ID kortele arba *Mobile-ID*. Portalas yra apsaugotas. Prisijungdami prie portalo (su ID kortele arba *Mobile-ID*), naudotojai gaus prieigą tik prie su jais susijusių procesų ir duomenų. Asmenys, nedalyvaujantys procese, neturi prieigos prie kitų asmenų teismo procesų. Duomenys perduodami naudojant nacionalinių informacinių sistemų keitimosi duomenimis terpę *X-Road*. Tai – techninė ir organizacinė aplinka, kurioje galima saugiai perduoti internetinius duomenis iš vienos valstybinės informacinės sistemos į kitą.

6 Ar reikia naudoti kokios nors rūšies elektroninį parašą ir (arba) laiko įrašą?

Jeigu įstatyme reikalaujama pasirašyti tam tikrų tipų dokumentus, jie pasirašomi elektroniniu būdu, naudojantis ID kortele. Procesinius dokumentus galima paduoti per *e-File* sistemą, naudojantis skaitmeniniu parašu. Jeigu byla perduodama teismui, *e-File* sistema automatiškai išsaugo dieną, kurią iškeliami byla teisme. Asmeniui, kuris per *e-File* sistemą teismui perduoda dokumentą, kurio teisme iškeliami byla, arba kitą procesinį dokumentą, e. paštu nusiunčiamas automatinis gavimo patvirtinimas, kuriame nurodoma data ir laikas, kada teismas gavo dokumentą.

7 Ar reikia mokėti teismo mokesčių? Jeigu taip, kaip jį galima sumokėti ir ar jis skiriasi nuo ne elektroninei procedūrai nustatytų mokesčių?

Valstybinė rinkliava turi būti mokama už veiksmus, kuriems pagal įstatymą taikoma valstybinė rinkliava. Paprastai valstybinė rinkliava turi būti sumokėta prieš prašant atlikti veiksmą. Valstybinę rinkliavą galima sumokėti per *e-File* sistemoje esančią bankų sąsają, taip pat ne sistemoje, naudojantis internetine bankininkyste arba bankų filialuose.

8 Ar galima atsiimti internetu pareikštą ieškinį?

Ieškovas iki ikiteisminio proceso pabaigos gali atšaukti reikalavimą pateikdamas teismui prašymą dėl ieškinio atsiėmimo. Sutikęs atsakovui, ieškinį galima atsiimti tol, kol nėra įsigaliojęs teismo sprendimas dėl ieškinio. Teismas apie ieškinio atsiėmimą turėtų būti informuotas raštu arba turėtų būti padarytas įrašas protokole. Prašymas taip pat gali būti pateiktas per *e-File* sistemą.

9 Jeigu ieškovas ieškinį pareiškia internetu, ar atsakovas gali ir (arba) privalo atsiliiepti į ieškinį pateikti taip pat internetu?

Pareigos atsiliiepti internetu nėra. Atsakovas gali atsiliiepti internetu, elektroniniu būdu arba raštu.

10 Kokia tvarka taikoma elektroninės procedūros atveju, jeigu atsakovas pateikia atsiliieptimą į ieškinį?

Internetu pradėtas procesas niekuo nesiskiria nuo pradėto bet kuriuo kitu būdu. Tolesnė proceso eiga priklauso nuo to, kokių veiksmų imasi procesui vadovaujantis organas, ir gali skirtis pagal proceso ir reikalavimo tipą.

Jeigu, taikant skubos tvarką dėl mokėjimo įsakymų, skolininkas pareiškia prieštaravimą, teismas toliau nagrinėja bylą arba nutraukia procesą. Tai priklauso nuo ieškovo prašymo.

Civilinės bylos gali būti nagrinėjamos rašytinio proceso tvarka, jeigu proceso šalys pateikia atitinkamą prašymą, arba teismas gali nuspręsti, kad byla bus nagrinėjama teismo posėdyje. Kuri procedūra bus pasirinkta, priklausys nuo bylos rūšies ir atsakovo pateiktų prieštaravimų.

11 Kokia tvarka taikoma elektroninės procedūros atveju, jeigu atsakovas nepateikia atsiliieptimo į ieškinį?

Taikant skubos tvarką dėl mokėjimo įsakymų, jeigu atsakovas neatsiliiepia į pasiūlymą sumokėti, t. y. nepateikia prieštaravimo, teismas išduoda įsakymą sumokėti atitinkamą sumą. Tas įsakymas yra nedelsiant vykdytinas, todėl teismas turi būti įsitikinęs, kad atsakovas gavo pasiūlymą sumokėti.

Kitose civilinėse bylose, jeigu teismas nurodė atsakovui atsakyti per tam tikrą laikotarpį, bet atsakovas to nepadarė, teismas tam tikrais atvejais gali ieškovo prašymu priimti sprendimą už akių. Jeigu teismas nemano, kad tai įmanoma, jis gali nustatyti naują terminą atsakovui pateikti atsakymą arba gali skirti naują teismo posėdžio datą. Prašymą dėl teismo sprendimo už akių galima pateikti kartu su ieškiniu. Įstatymų numatytais atvejais teismas sprendimų už akių nepriima.

12 Ar galima dokumentus teismui pateikti elektroniniu būdu? Jeigu taip, kokių rūšių bylose ir kokiomis sąlygomis?

Kreipimaisi į teismą ir dokumentai gali būti pateikti elektroniniu būdu e. paštu arba per specialiai sukurtą informacinę sistemą (*e-File sistema*).

Per *e-File* sistemą galima pateikti visus dokumentus civiliniuose ir administraciniuose teismo procesuose, o tam tikrus dokumentus – ir baudžiamuosiuose procesuose bei procesuose dėl baudžiamųjų nusižengimų. Per *e-File* sistemą procesinius dokumentus galima pateikti juos pasirašant skaitmeniniu parašu.

13 Ar galima teismo dokumentus, visų pirma teismo sprendimus, įteikti internetu?

Teismo sprendimai, nutartys ir šaukimai proceso dalyviams gali būti įteikiami arba elektroniniu būdu per *e-File* sistemą, arba pagrindiniu proceso dalyvio e. pašto adresu, arba bet kuriuo kitu e. pašto adresu, apie kurį pranešta teismui. Dokumento gavėjas turi pranešti teismui apie gavimą, jeigu dokumentas išsiųstas e. paštu, o jeigu dokumentas pristatomas per *e-File* sistemą, automatiškai užregistruojama data, kada gavėjas gauna ir atidaro dokumentą.

14 Ar galima teismo sprendimus surašyti elektronine forma?

Civiliniame ir administraciniame procese teismas gali priimti sprendimą elektroniniu būdu, apsaugodamas jį skaitmeniniu teisėjo parašu, arba kitu techniškai apsaugotu būdu.

Taikant skubos tvarką dėl mokėjimo įsakymų, visi teismo dokumentai, įskaitant sprendimus, rengiami automatiškai informacinėje sistemoje.

15 Ar galima skundą paduoti ir sprendimą dėl jo įteikti internetu?

Per *e-File* sistemą civilinių ir administracinių bylų procese įmanoma pateikti apeliacinį skundą ir priimti dėl jo atitinkamą sprendimą.

16 Ar galima vykdymo procesą pradėti internetu?

Per *e-File* sistemą gali būti inicijuojami teismo procesai. *e-File* sistemoje galima atlikti Vykdyto užtikrinimo akto 2 skirsnio 1 dalies 1–4 punktuose nurodytų papildomų dokumentų paiešką, tuomet užpildyti vykdymo užtikrinimo prašymą ir prireikus pridėti papildomų rinkmenų. Ieškovas skaitmeniniu parašu turi pasirašyti užpildytą vykdymo užtikrinimo prašymą. Tuomet prašymas kartu su papildomu atrinktu dokumentu ir papildomomis rinkmenomis el. paštu išsiunčiamas teismo antstoliui.

17 Ar šalys arba jų teisiniai atstovai informaciją apie bylas gali gauti internetu? Jei taip, kokių būdu?

Bylų nagrinėjimą galima sekti internetu per *e-File* sistemą. Naudotojas prie sistemos turi prisijungti naudodamasis savo tapatybės kortele arba mobiliojo tapatybės nustatymo programėle, kad jo tapatybė būtų patikrinta. Visi civilinio ir administracinio proceso dokumentai, kurie nepažymėti konfidencialumo (dėl asmens tapatybės duomenų) žyma, sistemoje yra matomi visoms proceso šalims.

Visą skubos tvarką dėl mokėjimo įsakymų galima sekti per *e-File* sistemą.

Baudžiamojo proceso ir proceso dėl baudžiamųjų nusižengimų atveju *e-File* sistemoje galima matyti tik tam tikrą informaciją.

Susijusios nuorodos

e-File sistema:

<https://www.e-toimik.ee/>

Teisinės pagalbos portalas. Kreipimasis į teismą:

<https://v1.juristaitab.ee/et/oigusnoustamine>

Estijos teismų sistema:

<http://www.kohus.ee/2434>

Valstybinis leidinys (*Riigi Teataja*):

<https://www.riigiteataja.ee/>

Paskutinis naujinimas: 19/04/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismų tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.